

Refugee
Rights

Turkey

Mülteci
Hakları

Merkezi

Suriye'den Gelen Sığınmacılar İçin Türkiye'deki SAĞLIK HİZMETLERİ

SORULAR VE YANITLAR

Suriye'den Türkiye'ye sığındım. Sağlık hizmetlerinden ücretsiz yararlanma hakkım var mı?

Suriye'den gelen Suriye vatandaşları, vatansızlar ve mülteciler Türkiye'de geçici koruma kapsamındadırlar. Yetkili makamlara kayıt olarak geçici koruma uygulamasına dâhil olan kişilerin kamuya ait sağlık kuruluşlarında sağlanan sağlık hizmetlerinden ücretsiz olarak yararlanma hakkı vardır.

Geçici koruma kaydı yaptırmak için herhangi bir işlem başlatmadım. Ücretsiz sağlık hizmetlerinden yararlanabilir miyim?

Henüz geçici koruma kaydını yaptırmadıysanız, yalnızca acil sağlık hizmetleri ile bulaşıcı ve salgın hastalık durumlarında birinci basamak sağlık kuruluşlarından kimlik beyanıyla ücretsiz olarak yararlanabilirsiniz. Sağlık hizmetlerinden herhangi bir kısıtlamayla karşılaşmaksızın yararlanabilmek için en kısa zamanda geçici koruma kaydınızı tamamlamanızı tavsiye etmekteyiz.

Geçici koruma kaydı yaptırmak için başvuruda bulundum. Ön Kayıt Belgem var. Ücretsiz sağlık hizmetlerinden yararlanabilir miyim?

Ön kayıt işlemini tamamlamış ve Ön Kayıt Belgesine sahip kişiler yalnızca acil sağlık hizmetleri ile bulaşıcı ve salgın hastalık durumlarında birinci basamak sağlık kuruluşlarından ücretsiz olarak yararlanabilirler. Ön kayıt işlemini tamamlamış kişiler, diğer sağlık hizmetlerinden ücretsiz olarak faydalanamamaktadırlar.

Ciddi bir sağlık probleminiz varsa, bu durumunuzu ön kayıt esnasında ya da sonrasında, ilgili makamlara bildirmenizi tavsiye ederiz. Yetkililer durumunuzu değerlendirip geçici koruma kayıt işlemlerinizi hızlandırabilirler.

Geçici koruma kaydımı tamamladım. Türkiye’de hangi sağlık kuruluşlarından hizmet alabilirim?

Geçici koruma kaydını tamamlamış kişilere, 99 ile başlayan yabancı kimlik numarası içeren bir Geçici Koruma Kimlik Belgesi verilir. Bu belgenizle sağlık hizmetlerinden ücretsiz faydalanabilirsiniz.

Birinci basamak sağlık kuruluşları olarak nitelendirilen kuruluşlarda ilk kademe tanı, tedavi ve rehabilitasyon hizmetlerinden yararlanabilirsiniz. Göçmen sağlığı merkezleri, sağlık ocakları, sağlık merkezleri, ana-çocuk sağlığı ve aile planlaması merkezi ve verem savaş dispanserleri birinci basamak sağlık kuruluşu olarak kabul edilmektedir. Bu kuruluşlarda ayrıca bulaşıcı hastalık riskine karşı gerekli tarama ve aşılama hizmetleri, bebek, çocuk ve ergenlere sağlanan hizmetler ve kadın ve üreme sağlığı ile ilgili hizmetlerden de faydalanabilirsiniz.

Birinci basamak sağlık kuruluşlarına ek olarak ikinci ve üçüncü basamak sağlık kuruluşlarına da doğrudan başvurabilmeniz mümkündür. Devlet hastaneleri ikinci basamak sağlık kuruluşları olarak kabul edilirken, eğitim ve araştırma hastaneleri ile üniversite hastaneleri ise üçüncü basamak kuruluşlar olarak nitelendirilmektedir.

Ancak üniversitelerin sağlık uygulama ve araştırma merkezleri ile özel hastanelere doğrudan başvurulamamaktadır. Bu husus oldukça önemlidir; nitekim bazı acil durumlar gibi istisnai haller dışında bu yerlerde sevk olmadan sağlık hizmetinden ücretsiz olarak yararlanmanız mümkün olmayacaktır.

Ek olarak, sağlık uygulama ve araştırma merkezleri ile özel hastanelere sevkler ancak acil sağlık ve yoğun bakım durumları ile yanık ve kanser tedavisi için yapılmaktadır.

Türkiye'ye yasal yollardan geldim ve ikamet izni aldım. Geçici koruma kaydı olanlara sağlanan ücretsiz sağlık hizmetlerinden ben de yararlanabilir miyim?

Türkiye'de ikamet izni alabilmek için aranan şartlardan biri de kalış süresini kapsayan sağlık sigortasına sahip olmanızdır. İkamet izni almış kişilerin tamamında böyle bir sağlık sigortası bulunduğundan sağlık hizmetlerinden bu sigorta kapsamında yararlanılması gerekmektedir. Dolayısıyla geçici koruma kaydını yaptırmış kişilere sağlanan ücretsiz sağlık hizmetlerinden yararlanabilmeniz mümkün değildir.

Geçici koruma kaydımı yaptırdığım ilden başka bir ilde sağlık hizmetlerinden faydalanabilir miyim?

Geçici koruma uygulaması altında olan kişilerin sağlık hizmetlerini kayıtlı buldukları ikamet ilinde almaları esas olarak kabul edilmiştir. Ancak kayıtlı olduğunuz ilde tedavinin yapılamaması durumunda, tedavinin sağlanabileceği en uygun ve en yakın ilden başlamak üzere diğer sağlık kuruluşlarına sevk edebilirsiniz. Ayrıca acil haller söz konusu ise bulunduğunuz yerde acil sağlık hizmetlerinden yararlanabilirsiniz.

Elimde 98 ile başlayan yabancı kimlik numarası içeren Yabancı Tanıtma Kartı var. Bu belgeyle sağlık hizmetlerinden ücretsiz olarak faydalanabilir miyim?

Sağlık hizmetlerinden ücretsiz olarak faydalanabilmek için 99 ile başlayan yabancı kimlik numarasına sahip olmanız gereklidir. Bu numara ile Sosyal Güvenlik Sisteminden provizyon alabilmeniz mümkün olacaktır. Bu numarayı edinebilmek için kaydınızı tamamlamış olmanız gerekir. Daha önceden kayıt olduysanız ve elinizde 98 ile başlayan yabancı kimlik numaranız varsa Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nün internet sayfası olan www.goc.gov.tr adresinde yer alan bağlantı sayesinde 98 ile başlayan numaranızı girerek 99 ile başlayacak olan yabancı kimlik numaranızı almanız mümkündür.

Tüm bu yolları izlediğiniz halde 99 ile başlayan yabancı kimlik numarası edinemediniz ya da edinmiş olmanıza rağmen SGK sisteminde görünmemeniz durumunda en kısa zamanda kayıtlı bulunduğunuz yerdeki İl Göç İdaresi Müdürlüğü'ne başvurmanız gerekmektedir.

Hastaneye gitmeden önce randevu almam gerekir mi?

Birinci basamak sağlık kuruluşlarına gitmeden önce randevu almanıza gerek yoktur. Ancak ikinci basamak sağlık kuruluşlarına gitmeden önce randevu almanız gerekmektedir. Bu randevuyu 182 numaralı telefon hattından alabilirsiniz.

Randevu gününde hastaneye gittiğinizde muayeneden önce bir barkod numarası almanız gerekecektir. Bu numarayı alabilmek için geçici koruma kimlik kartınızın yanınızda bulundurunuz.

Başka bir hastaneye sevk edildim. Ne yapmalıyım?

Aynı il içinde ya da il dışında ikinci veya üçüncü basamak sağlık kuruluşlarına ya da üniversite hastaneleri veya özel hastanelere sevk edilerseniz, bu sevk geçicilik süresi ayakta yapılan tedaviler için beş iş günüdür. Dolayısıyla, ayakta tedaviler için sevk edildiğiniz tarihten itibaren en geç beş iş günü içinde sevk formu ile sevk edildiğiniz kuruluşa başvurmanız gerekmektedir. Bu süreyi geçirdiğiniz takdirde yeniden sevk almanız gerekecektir. Ancak kronik hastalıkları bulunanların ve tedavi veya kontrol için çağrı belgesi olan kişilerin sevk geçicilik süresi otuz gündür.

Türkiye’de geçici koruma kaydı olan kişiler hangi tür sağlık sorunlarıyla ilgili ücretsiz sağlık hizmeti alabilir?

Türkiye’de geçici koruma altındaki kişilere Sağlık Uygulama Tebliği kapsamındaki sağlık hizmetleri ücretsiz olarak sağlanır. Bu kapsamda olmayan ya da belirlenen limiti aşan tedaviler için ödeme talep edilmektedir.

İlaç masraflarım da karşılanacak mı?

İlaça erişimde herhangi bir sıkıntı yaşamamanız için geçici koruma kaydınızı tamamlamış ve 99 ile başlayan yabancı kimlik numaranızı almış olmanız gerekmektedir. Eczaneye gittiğinizde sizi tanıtıcı bir belgenin de yanınızda olması şarttır.

Yalnızca size doktorunuz tarafından reçete edilen ve Sağlık Uygulama Tebliği kapsamında olan ilaçları AFAD’la anlaşmalı eczanelerden bedelsiz olarak alabilmeniz mümkündür. Bazı eczaneler sizden ilaç katılım payı ve reçete katılım payı talep edebilir. Size reçetenizde yazılmış olanın muadili bir ilaç verildiği hallerde, eğer iki ilaç arasında bir ücret farkı söz konusuysa, bu meblağ sizden talep edilebilir.

Reçeteler elektronik ortamda hazırlanabildiği gibi yazılı bir biçimde de size verilebilir. Eğer elektronik ortamda hazırlandıysa reçete numarasını almanız önemlidir. Yazılı olarak verildiyse de bu belgeyi eczaneye giderken yanınızda götürünüz.

Türkçe bilmiyorum. Sağlık hizmetleriyle ilgili tercüme desteği alabilir miyim?

Gittiğiniz sağlık kuruluşlarında ve eczanelerde tercüman desteği alabilmek için Sağlık Bakanlığı'nın 444 47 28 numaralı ücretsiz hattını arayabilir ve Arapça dil hizmetinden faydalanabilirsiniz. Ayrıca, Danimarka Mülteci Konseyi'nin 444 74 08 numaralı tercüme hattından da faydalanabilirsiniz.

Göçmen Sağlığı Merkezi olarak adlandırılan birinci basamak sağlık kuruluşlarında tercüme desteği imkanlar ölçüsünde sağlanmaktadır.

Önemle hatırlanması gereken bir diğer husus ise hastanelerden randevu almak için arayacağınız 182 numaralı telefon hattında tercüme desteğinin bulunmamasıdır. Dolayısıyla hastaneden randevu talep ederken bu numarayı sizlere tercüme desteği verebilecek bir kişiyle birlikte aramanızı tavsiye ederiz.

Psikolojik/psikiyatrik sorunlarla ilgili nereden destek alabilirim?

Geçici koruma kapsamında olan kişiler aynı zamanda devlet hastanelerinin sağladığı ruh sağlığı ile ilgili hizmetlerden de yararlanabilmektedir. Buna ek olarak Türkiye'deki mülteci ve göçmenlere ücretsiz psikolojik veya psiko-sosyal destek sağlayan ve bu alanda uzmanlığı bulunan çok sayıda sivil toplum kuruluşu bulunmaktadır. Bulduğunuz ilde bu hizmetleri veren sivil toplum kuruluşlarını öğrenmek için bize ulaşabilirsiniz.

Türkiye’de sağlık hizmeti alırken bir hasta olarak haklarım nelerdir?

Hasta hakları genel anlamıyla ayrımcılığa uğramaksızın hizmetlere ulaşabilme hem sağlık durumunuz hem de mevcut imkânlar hakkında bilgilendirilme, yeterli bilgilendirme sonrasında tedaviyi kabul etme ya da reddetme ya da tedavinin durdurulmasını talep etme, mahremiyetinizin korunması ve saygınlık görmeyi ifade etmektedir. Ayrıca, bir hasta olarak tanı ve tedavinizde hangi yöntemlerin seçileceği konusunda seçme ve değiştirme, yeniliklerden yararlanma, ziyaret etme ve refakatçi bulundurmamayı isteme ve güvenli ve etkin bir biçimde hizmet alma haklarınız da vardır.

Sağlık hizmeti aldığınız süre içinde haklarınızın ihlal edildiğine inanıyorsanız şikâyetle bulunma ve yaşadığınız fiziksel ya da psikolojik zarar için tazminat alma hakkınız da bulunmaktadır. Bunun için doğrudan hizmet aldığınız hastanedeki Hasta İletişim Birimi’ne başvurabilirsiniz. Sorununuzun çözüme ulaştırılmadığını düşünüyorsanız ya da her hâlükârda yazılı başvuru yapmak istiyorsanız bulunduğunuz ildeki İl Sağlık Müdürlüğü bünyesinde yer alan Hasta Hakları Kurulu’na da başvurabilirsiniz. Bunların yanı sıra Alo 184 SABİM (Sağlık Bakanlığı İletişim Merkezi) telefon hattından da şikâyet ve önerilerinizi iletebilmeniz mümkündür. Bu hatta size Arapça tercüme desteği sağlanabilmektedir.

Mülteci Hakları Merkezi bana hangi konularda yardım edebilir?

Mülteci Hakları Merkezi, Türkiye’de koruma arayan ve aralarında Suriye’den gelen sığınmacıların da bulunduğu kişilere ücretsiz olarak bilgilendirme ve destek hizmetleri sağlamaktadır. Türkiye’deki koruma mekanizmalarına ve temel hak ve güvencelere erişimle ilgili sorularınız için bize başvurabilirsiniz.

Mülteci Hakları Merkezi'nin Türkiye devleti makamlarıyla veya Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği'yle ilişkisi varmı?

Mülteci Hakları Merkezi bağımsız bir sivil toplum kuruluşudur. Türkiye makamları ya da Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği ile ortak değildir. Ancak kişilerin haklarının korunması ve bu haklara erişimlerinin sağlanması için devlet makamlarıyla ve BMMYK ile iletişim kurmakta ve iş birliği yapmaktadır.

Mülteci Hakları Merkezi'nin hizmetlerinden yararlanmam için herhangi bir ücret ödemem gerekecek mi?

Mülteci Hakları Merkezi'nin sağladığı tüm hizmetler tamamen ücretsizdir. Sağladığımız hizmetler karşılığında sizden herhangi bir ücret ya da maddi karşılık talep eden kişileri gecikmeksizin bize bildirmenizi rica ediyoruz. Bu konudaki bilgilendirmeniz tamamen gizli tutulacaktır.

Sizinle telefonda ya da yüz yüze paylaştığım bilgi veya belgeleri başka kişi veya kurumlarla paylaşacak mısınız?

Mülteci Hakları Merkezi, destek sağladığı kişilerin bilgi ve belgelerin gizliliğine ilkesel olarak saygı göstermekte ve kendilerinin rızası olmaksızın bu bilgi ya da belgeleri hiçbir şekilde üçüncü kişi ve kurumlarla paylaşmamaktadır.

Mülteci Hakları Merkezi İletişim Bilgileri:

Türkiye'nin neresinde olursanız olun, hak ve yükümlülükleriniz konusunda her türlü sorunuz ve Türkiye sığınma prosedüründe karşılaştığınız sorunlarla ilgili ücretsiz hizmetlerimizden faydalanmak için hafta içi her gün 10.00-17.00 saatleri arasında ofisimize gelebilir ya da aşağıdaki iletişim bilgilerini kullanarak bize ulaşabilirsiniz.

 Dr. Refik Saydam Cad. Dilber Apt. No: 39 Daire: 11 Kat: 4

Şişhane, Beyoğlu - İstanbul

 +90 212 292 48 30

 +90 212 292 48 33

 info@mhd.org.tr

www.mhd.org.tr

Mülteci Hakları Merkezi

Refugee Rights Turkey

📍 Dr. Refik Saydam Cad. Dilber Apt. No: 39 Daire: 11 Kat: 4

Şişhane, Beyoğlu - İstanbul

☎ +90 212 292 48 30

📄 +90 212 292 48 33

✉ info@mhd.org.tr

www.mhd.org.tr

Bu kaynak, **Mülteci Hakları Merkezi**'nin Amerikalı sivil toplum örgütü **Refugee Solidarity Network** ve **Hollanda Mülteci Konseyi** işbirliğiyle ve **ABD Dışişleri Bakanlığı Nüfus, Mülteciler ve Göç Bürosu**'nun desteğiyle yürüttüğü bir proje kapsamında hazırlanmıştır.

Mülteci Hakları Merkezi

Refugee Solidarity Network

ABD Dışişleri Bakanlığı
Nüfus, Mülteciler ve Göç
Bürosu